

въ богуша му. Испърво, при насъ бѣше се събрала една группа опълченци, но тъй като тя привлѣчаше участенитѣ гърмежи на противника, по заповѣдъ на ротния командиръ групата се разпръсна.

Вървимъ и жадно гледаме на групата съ знамето. Тя бѣ изминала довольно разстояние, но не бѣ още въ безопасностъ. Сили се Поповъ да върви и по нѣйде се пуца бѣгомъ,²⁰ но самия му бѣгъ прилича на бѣгъ на мѣсто. Слѣдъ насъ, освѣнъ Стефанова, нѣма опълченца, като се исклучатъ раненитѣ, които едвамъ приставватъ, до гдѣто ги настигнатъ турцитѣ . . .]

Сърдцераздирателни сцени се прѣдставляваха при това нещастно отстъпление! Въ врѣме на нашето настѣпление, всички бѣхме до толкова въодушевени и обхванати отъ идеята да се жертвуваме за отечеството и да отмѣстимъ за вѣковнитѣ мъки на многострадалния български народъ, щото не виждахме, когато другаритѣ ни на всѣка крачка падаха отъ неприятелскитѣ куршуми; не чувахме, когато умирающитѣ въ прѣдсмъртната си агония, съ хъркания и охкания, испущаха своето послѣднѣо издихание; не чувахме сѣщо, когато по-легко раненитѣ, но които не можаха сами да върватъ, моляха за помощъ; най-насетнѣ, не виждахме, че цѣлото пространство бѣ покрито съ тѣлата на падналитѣ юнаци. Повтарямъ, нищо не виждахме и не чувахме, а се стремяхме на напрѣдъ, да се счепкаме гърди съ гърди съ турцитѣ и или да паднемъ, или да побѣдимъ. Но сега, когато повечето отъ най-добритѣ синове на България и храбритѣ началници паднаха на бойното поле, когато, принудени да отстъпваме, прѣскачахме прѣзъ тѣлата на нашитѣ ранени и мъртви другари; когато първитѣ прѣдъ нашитѣ очи се подлагаха на най-люти мъки, а вторитѣ на изуродвание и поругание отъ страна на безчеловѣчния неприятель, — тѣзи сцени ни се прѣдставляваха прѣдъ очитѣ въ всичката си грозотия и ужасъ!

Ами колко още ще паднатъ убити и ранени, до гдѣто излѣземъ отъ огнения кръгъ! Но въпросъ е, да ли ще успѣемъ и да излѣземъ. О, и сега още, на вѣроятно и до животъ, косата ми ще настрѣхва, когато си спомня за това печално отстъпление! Цѣлата грозна картина се испрѣчва прѣдъ очитѣ ми. Въ ушитѣ ми се раздаватъ: звънтението на щиковетѣ и ятаганитѣ, ударитѣ съ сабли по человѣчески глави, охканията